

VERVLOEKT

IS DE OVERKANT

ABDELALI BENTOHAMI

Oom Ahmed

Nog even en het was juni. De hanen kraaiden bij het gloren van de dageraad. Het licht van de ochtendzoon kroop over de heuvels van Askram en verjoeg de ochtendnevel, die als een sluier over de lavendelvelden hing. In de verte klonk de oproep tot het ochtendgebed. Askram begon langzaam te ontwaken.

Het was oogsttijd, ooit de mooiste tijd van het jaar die het begin inluidde van een jaar van weelde. Maar de afgelopen jaren waren, niet één jaar uitgezonderd, bijzonder mager geweest. Door de aanhoudende droogte stond Askram op het punt door gebrek aan water te vergaan. De oogst zou ongetwijfeld tegenvallen. Desondanks waren mijn broertje Samir en ik er vroeg op uitgetrokken. Gewapend met sikkel en scherpstok liepen we naar de roggeakker. Samir had er niet veel zin in vandaag.

‘Moeten we verdomme voor dag en dauw uit bed voor een lullig hoopje graan?’ riep hij mokkend.

Hij was duidelijk met het verkeerde been uit bed gestapt en ik besloot te zwijgen. Gelukkig duurde het niet lang voordat we bij de roggeakker arriveerden. Omar en

Khalid, losse krachten die zich tijdens de oogsttijd lieten inhuren, waren dit jaar ook weer van de partij.

‘Salaam aleikum heren, hebben jullie er een beetje zin in vandaag?’ vroeg Khalid.

‘Nee!’ antwoordde Samir.

‘Laat je oom Ahmed het maar niet merken’, zei Omar lachend.

Mijn oom Ahmed was er vandaag ook. Hij was iets jonger dan mijn vader en woonde op een steenworp afstand, samen met zijn vrouw. Askram was zo klein, dat iedereen dicht bij elkaar woonde. Oom Ahmed en zijn vrouw konden geen kinderen krijgen en claimden ons min of meer. We waren als de dood voor hem, want hij was streng en je had zo een draai om je oren te pakken.

Het sikkelen van de graanhalmen verliep in een razend tempo en ging gepaard met een typische klank. Omar en Khalid hadden er duidelijk talent voor en sloegen met hun scherpe sikkels in één haal zeker vijftien halmen tegen de vlakke. Samir en ik stonden achter hen om van een bundel graanhalmen een flinke bos te maken. We namen drie of vier halmen, strengelden die ineen, sloegen die om onze bundel heen en knoopten de uiteinden aan elkaar, zodat de bos bijeen bleef.

De zon stond nu hoger aan de hemel en begon mijn blote voeten te verwarmen. Samir en ik hadden moeite met het tempo van Omar en Khalid. Tegen de kracht van deze sterke adolescenten konden wij niet op. Ik kon nauwelijks ademen in de intense hitte die van de stenen op de grond opsteeg. De zon had nu mijn wangen bereikt en zweetdruppels hoopten zich op in mijn wenkbrauwen. Ik kon de

hitte niet meer verdragen en deed een stap naar achteren.

‘Faris, zit niet zo te dutten’, snauwde mijn oom mij toe.

Ik wist dat ik op mijn hoede moest zijn, want oom Ahmed waarschuwde nooit een tweede keer. Ik probeerde me te herpakken, maar de hitte was genadeloos en ik was niet vooruit te branden. Mijn hoofd deed pijn en ik voelde mijn slagaderen onder mijn huid kloppen. Het licht van de zon spatte uiteen op het staal van de sikkkel van Khalid. Het felle licht verblindde mij en de zon gloeide in mijn pijnlijke ogen.

‘Pas op!’ riep Samir.

Een immens harde klap midden in mijn gezicht volgde op zijn uitroep. Mijn gezicht voelde als verlamd en het begon me te duizelen. Terwijl ik het zweet en de zon van me afschudde, kon ik ternauwernood een tweede klap ontwijken. Ik zette het op een lopen. Oom Ahmed rende achter me aan, maar ik was te snel voor hem. Hoewel mijn borst op exploderen stond, bleef ik eindeloos doorrennen. Ik rende in een vertwijfelde poging om te ontsnappen aan het harde plattelandsleven. Een leven waarin bittere armoede als een mist om mij heen hing en dat ik maar al te graag wilde inruilen voor een gerieflijker bestaan.

Ik was onbewust naar de plek gerend waar ik altijd troost zocht: *Merou Shemjan**. Het was een afgeschermd plateau hoog in de bergen met een adembenemend uitzicht over een bloemenvallei met daarachter de zonovergoten Middellandse Zee. In de verte zag ik een schip naar de overkant varen. Het voer als een husky die door die-

* De vallei van Shemjan. Plekje in Askram

pe sneeuw waadt en leek te glimlachen naar de oprijzende golven. Ik wenste vurig dat ik op dat schip zou zitten. Dikwijls fantaseerde ik over een leven aan de overkant. Daar zou ik ontzettend graag mijn geluk willen beproeven, want de bron van geluk was in Askram al lange tijd uitgeput. Hoeveel ik ook van dit dorp hield, ik was de honger en armoede zat.

Het schip verdween in de verte en een frisse wind kamde mijn haren. Ik likte de zoute nevel van mijn lippen. Mijn wang gloeide nog van oom Ahmeds klap. Het was niet de eerste keer dat hij mij sloeg. Mijn moeder, die haar kroost beschermde als een leeuwin, lag daardoor dikwijls met hem overhoop. Ik haatte hem intens.

Sarah (Saartje)

‘Ik wist dat je hier zou zitten’, klonk het ineens.

Het was Sarah, mijn jongste zusje. We noemden haar meestal Saartje. Hijgend en proestend kwam ze tegen me aan zitten. Saartje was vijf jaar, een kleine blonde schoonheid met schitterende blauwe ogen in een klein appelgezichtje. We waren dol op elkaar en deden, ondanks haar jonge leeftijd, praktisch alles samen. Zij was ook mijn vaste maatje bij het hoeden van onze kudde schapen en geiten. Een echte dialoog hadden wij nooit. Er waren slechts Saartjes loos gebabbel, haar oneindige vraaglust en haar grenzeloze liefde voor haar grote broer. Een grenzeloosheid die ik in later jaren nooit meer bij iemand heb gevoeld.

‘Dag Saartje, gaat het goed?’

Puffend zei ze: ‘Ik heb gezien hoe gemeen oom Ahmed was.’

‘Het viel allemaal wel mee, lieverd.’

‘Als papa straks thuiskomt, ga ik hem alles vertellen.’

Sarah was voor mij de voornaamste reden om in Askram te blijven. Ik hield zoveel van haar en zij van mij, dat een

afscheid onmenselijk zwaar zou zijn. Ook was er de duistere angst dat ik haar nooit meer zou zien als ik zou vertrekken. Ik had die angst nooit begrepen, maar werd erdoor overvallen toen ik haar op een gegeven moment over mijn migratieplannen vertelde. Ik verwachtte natuurlijk geen vrolijke reactie, maar Sarahs reactie overtrof alles; ze huilde onbedaarlijk en was ontroostbaar. Het leek alsof ze dwars door me heen keek en iets zag wat ik niet kon zien.

De laatste tijd leek die angst gelijk op te gaan met de noodzaak om te vertrekken. Ook al deed ik nog zo mijn best het onvermijdelijke af te wenden, overleven in Askram werd een steeds zwaardere opgave. Het deed me pijn mijn ouders, broertjes en zusjes te moeten zien lijden. Ik sloeg mijn arm om haar heen en drukte haar tegen me aan.

‘Dit is geen leven voor ons,’ zei ik.

Sarah reageerde als door een wesp gestoken. Ze keek me aan zonder iets te zeggen.

‘Ga je weg?’ vroeg ze ineens.

Het leek me beter te zwijgen, maar dat hielp niet. Ze begon met dezelfde overgave te huilen als waarmee ze altijd speelde. Ik durfde haar niet in de ogen te kijken en drukte haar gezicht tegen mijn borst.

‘Stil maar liefje, stil maar.’

Ze wrikte zich los en kwam voor me staan. Met haar kleine handjes pakte ze mijn gezicht beet en zei op strenge toon: ‘Je moet me beloven dat je niet weggaat!’

‘Dat beloof ik,’ antwoordde ik met een brok in mijn keel.

Van deze onnozele belofte zou ik de rest van mijn leven spijt krijgen. Ze veegde haar traantjes weg en toverde de liefste glimlach op haar gezichtje. Niemand kon zo lief

lachen als Sarah. Het was een lach die eens aanschouwd, nimmer vergeten kon worden. Later in mijn leven zou ik mij dikwijls met de herinnering aan die lach troosten. Sarah ging weer naast me zitten en we genoten van de serene rust en het prachtige uitzicht, maar bovenal van elkaar. Zo gleed de ochtend voorbij.

‘Zullen we naar huis gaan?’ vroeg Sarah.